

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 18317
Tarih : 26.04.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Züleyha Gülüm

İstanbul Milletvekili

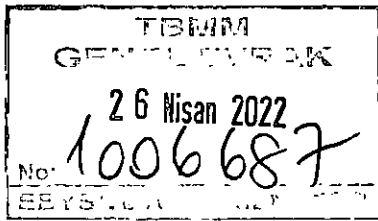
GENEL GEREKÇE

Türkiye’de iktidarın intikam aracı olarak kullandığı ceza infaz sistemi ile mahpusların yaşamlarının her alanına müdahale edilmekte ve hapishanelerdeki hak ihlalleri artarak devam etmektedir. Hapishanelerde en yoğun olarak gözlenen hak ihlallerinden biri de ‘zorunlu sevk’ adı altındaki sürgün politikalarıdır. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun’un ‘Hükümlülerin nakileri’ başlığı altındaki ‘Disiplin nedeniyle nakil’ ve ‘Zorunlu nedenlerle nakil’ şeklinde düzenlenmiş maddeleri, mahpusların hukuki güvenliğini tehdit eden keyfi uygulamalara dönüşmüş durumdadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun’un ‘Disiplin nedeniyle nakil’ başlıklı 55. Maddesi’nde; mahpusların hücreye koyma cezasını gerektiren eylemlerde bulunması halinde nakledilebilecekleri düzenlenmiştir. Ancak, özellikle siyasi mahpuslar açısından hücreye koyma cezası idarenin keyfi kararlarına bırakılmış durumdadır. Mahpusların halay çekmesi, okudukları kitaplar, işkence ve çıplak aramaya ve koğuş baskınlarına karşı gösterdikleri haklı tepkiler dahil birçok eylem ve tutumları disiplin suçuna konu edilmekte ve mahpuslara karşı bir baskı yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Söz konusu maddede ‘başka kurumlara nakledilebilir’ denerek, mahpuslar keyfi olarak başka herhangi bir kuruma gönderilebilmekte, gönderilen kurumun uzak bir yerde olup olmaması önemsenmemektedir.

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 28 Nisan 2022	Esas No: 2/4433

Zaten sosyal çevresinden koparılmış olan mahpusun, havasına dahi aşına olmadığı uzak yerlere veya alıştığı, dostluklar kurduğu ortamından başka bir yere sürgün edilmesi insanlık onuruna aykırıdır. Nitekim bu sürgün politikaları izolasyon ve tecridin başka bir yöntemi olarak uygulanmakta ve birçok açıdan hukuka aykırı sonuçlar doğurmaktadır. Mahpusların ikamet yerlerinden çok uzakta olan hapishanelere sürgün edilmeleri hem aile ve yakınlarını açısından hem de mahpus açısından eziyete dönüşmekte, mahpusla birlikte yakınları da cezalandırılmak istenmektedir. Mahpus yakınlarının bir çoğunun yoksul ailelerden olduğu düşünüldüğünde yapılan sürgünler maddi koşullar açısından mahpus ziyaretlerini imkansız hale dönüştürmektedir. Oysaki; Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi'nin 2 No'lu genel kararında mahpusun isteği halinde aile ve yakınlarıyla bağlarının kopmaması için özel çaba gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ancak Türkiye'deki hapishanelerde özellikle siyasi mahpusların aile ve yakınları ile ilişkilerinin devam ettirebilme koşulları, sürgünlerin yanı sıra keyfi olarak uygulanan iletişim cezaları ve ziyaretçi kısıtlamaları ile de ortadan kaldırılmak istenmektedir.

Öte yandan mahpuslar, hem bulundukları hem de nakledildikleri hapishanelerde hem de yolculuk esnasında işkence, kötü muamele ve çıplak aramaya maruz kalabilmekte, karşı çıkan mahpuslara da disiplin cezaları verilmektedir.

Dolayısıyla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un '*Disiplin nedeniyle nakil*' başlıklı 55. Maddesi'nin kaldırılarak mahpuslara uygulanan sürgün işkencesine son verilmedi gerekmektedir.

Yine 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un '*Zorunlu nedenlerle nakil*' başlıklı 56. Maddesi keyfi olarak mahpuslar lehine uygulanmamaktadır. 56. Maddesi'nde; '*Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlüler, yargı çevresi dışında Adalet Bakanlığınca belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilirler.*' denmiştir. Ceza ve Tevkif Genel Müdürlüğü'nün nakillere ilişkin 2007 yılında yayınladığı 45 No'lu Genelge'de ise nakil işlemlerinin; eğitim, sağlık ve yargılamanın yapılacağı yer amaçlı olabileceği belirtilmektedir.

Hem 5275 sayılı Kanunun 56. Maddesi hem de 45 No'lu genelgenin lafzından anlaşılabildiği gibi mahpusların '*konumlarına uygun kurumlara nakledilmeleri*' gerekmektedir. Ancak uygulamada gerek disiplin gerekçesiyle gerekse 'zorunlu neden' denerek Batman'dan, Diyarbakır'dan, Şırnak'tan, Van'dan alınan mahpuslar Türkiye'nin öteki ucu anlamına gelen

Edirne, Tekirdağ, Bayburt, Rize, İzmir gibi uzak hapishanelere sürgün edilmektedirler. Mahpusların sevkleri 45 No'lu genelgedeki eğitim, sağlık, yargılanma kriterleri esas alınarak da yapılmamaktadır. Tam aksine hasta mahpuslar tedavi gördükleri hastanelerdeki tedavileri bile düşünülmeden sürgün edilebilmektedirler. Mahpusların sürgün edilmeleri avukatlarına olan erişimi engellenmekte ve adil yargılanma hakları ihlal edilmektedir. Dolayısıyla mevcut sürgünlerin hiçbir hukuki meşruiyeti yoktur, bu sürgünler hukuka ve insanlık onuruna aykırıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1: Teklif maddesiyle; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un '*Disiplin nedeni ile nakil*' başlıklı 55. Maddesi'nin yürürlükten kaldırılması sağlanmaktadır. Nitekim söz konusu madde ile Türkiye'deki hapishanelerde özellikle siyasi mahpuslara yönelik baskı, tecrit ve izolasyon yöntemleri uygulanmakta, keyfi sürgünler yüzünden mahpusların aileleri ve yakınları ile görüş ve iletişim hakları, adil yargılanma hakları ve avukata erişim hakları engellenmektedir. Ceza infaz sisteminde gelinen noktada mahpuslara uygulanan hücreye koyma cezaları ve diğer disiplin cezaları tamamen idarenin keyfi kararlarına bırakılmakta ve mahpuslara karşı işlenen suçlarda cezasızlık politikaları izlenmektedir. Dolayısıyla mevcuttaki hukuksuz ortam mahpusların kolayca ve keyfi olarak sürgün edilmelerine zaten uygundur. Maddenin yürürlükten kaldırılmasıyla halihazırda sosyal çevresinden koparılan mahpusun oldukça uzak başka bir hapishaneye keyfi ve hukuka aykırı olarak sürgün edilebilmesinin önüne geçmek amaçlanmaktadır.

MADDE 2: Bu hüküm yürürlük maddesidir.

MADDE 3: Bu hüküm yürütme maddesidir.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDAKİ KANUN'DA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un '*Disiplin Nedeniyle Nakil*' başlıklı 55. Maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2: Bu kanun yayınladığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3: Bu kanunu Cumhurbaşkanı yürütür.